पूर्वोक्तब्रह्माद्वैतसिद्धयेकृत्स्नस्य जगतःब्रह्मोपादानकत्वंप्रतिपादयिष्यन्असतोधिमनोऽसृजत मनःप्रजापतिमसृजत प्रजापतिःप्रजाअसृजत तद्वाइदंमनस्येवपरमंप्रतिष्ठितं यदिदंकिंचेतिश्रुतिमनुसरन्नुत्तर
माह मानसइति सत्त्वासत्त्वाभ्यांनिर्वक्तुमशक्यादज्ञानान्मनउत्पन्नं तच्चचित्प्रतिबिंबविशिष्टंमानसोनामजगतोमूलकारणंसर्वश्रुतिस्मृतिप्रसिद्धं अनादिनिधनःआदिनिधनंजन्मलयस्थानंतद्धीनः तत्कारणस्य
असतोज्ञानस्यानिर्वचनीयस्यस्वरूपेणासत्त्वात् कूटस्थस्यचशुद्धब्रह्मणस्तंप्रत्यनुपादानत्वात् अभेद्यःभेत्तुमनर्हःएकत्वात् अजरामरइतियआत्माऽपहतपाप्माविजरोविमृत्युर्विशोकोविजिघत्सोऽपिपासःस
त्यकामःसत्यसंकल्पइतिश्रुत्युक्तानांगुणानांसंग्रहः ॥ ११ ॥ अक्षयोव्ययइतिलक्षणयाद्विजन्महीनत्वमुक्तं अतएवशाश्वतःसदैकरूपः अव्यक्तइतिसंज्ञामात्रं योगिनांप्रत्यक्षत्वात् मूढान्प्रत्यप्रकाशत्वाद्वा
व्यक्तः स्रष्टानिजन्मवंतिभूतानिआकाशादीनिजायंतेम्रियंतिव्ययवंतिचयत्रैवभवंति स्रष्टानीतिविशेषणादस्रष्टाश्चेतनानजायंतइतिदर्शितं ॥ १२ ॥ सःदहरोस्मिन्नंतराकाशः आकाशोहवैनामरूपयोर्निर्व
हितेत्यादिश्रुतिषुआकाशइतिविख्यातःसन् महांतंसमष्टिजीवंहैरण्यगर्भंबुद्धिवाऽसृजदितियोजना ॥ १३ ॥ महानपिअहंकारंहैरण्यगर्भंमनः सचाहंकारोभगवान्आकाशंशब्दतन्मात्राख्यंअसृजत् आकाशा

भृगुरुवाच मानसोनामयःपूर्वोविश्रुतोवैमहर्षिभिः ॥ अनादिनिधनोदेवस्तथाभेद्योजरामरः ॥ ११ ॥ अव्यक्तइतिविख्यातःशाश्वतोथाक्षयोऽव्ययः ॥
यतःस्रष्टानिभूतानिजायंतेचम्रियंतिच ॥ १२ ॥ सोऽसृजत्प्रथमंदेवोमहांतंनामनामतः ॥ महान्ससर्जाहंकारंसचापिभगवानथ ॥ १३ ॥ आकाशमितिवि
ख्यातंसर्वभूतधरःप्रभुः ॥ आकाशादभवद्वारिसलिलादग्निमारुतौ ॥ अग्निमारुतसंयोगात्ततःसमभवन्मही ॥ १४ ॥ ततस्तेजोमयंदिव्यंपद्मंस्रष्टुंस्वयंभुवा ॥
तस्मात्पद्मात्समभवद्ब्रह्मावेदमयोनिधिः ॥ १५ ॥ अहंकारइतिख्यातःसर्वभूतात्मभूतकृत् ॥ ब्रह्मावैसमहातेजायएतेपंचधातवः ॥ १६ ॥ शैलास्तस्यास्थिसं
ज्ञास्तुमेदोमांसंचमेदिनी ॥ समुद्रास्तस्यरुधिरमाकाशमुदरंतथा ॥ १७ ॥ पवनश्चैवनिःश्वासस्तेजोग्निर्निम्नगाःशिराः ॥ अग्नीषोमौतुचंद्रार्कौनयनेतस्यविश्रुते
॥ १८ ॥ नभश्चोर्ध्वंशिरस्तस्यक्षितिःपादौभुजौदिशः ॥ दुर्विज्ञेयोत्यचिंत्यात्मासिद्धैरपिनसंशयः ॥ १९ ॥ सएषभगवान्विष्णुरनंतइतिविश्रुतः ॥ सर्व
भूतात्मभूतस्योदुर्विज्ञेयोकृतात्मभिः ॥ २० ॥ अहंकारस्ययःस्रष्टासर्वभूतभवायवै ॥ यतःसमभवद्विश्वंपृष्टोहंयदिहत्वया ॥ २१ ॥

दभवद्वारीत्यादिपाठक्रमोनविवक्षितःकिंतुआकाशाद्वायुः वायोरग्निः अग्नेरापः अद्भ्यःपृथिवीतिश्रौतएवज्ञेयः तत्रवाय्वादिशब्दैःस्पर्शतन्मात्रंरूपतन्मात्रंरसतन्मात्रंगंधतन्मात्रंचसूक्ष्मभपंचीकृतंभूतजातमुच्यते
॥ १४ ॥ ततस्तेजोमयंलिंगशरीरं दिव्यंपरलोकगमनार्हं स्थूलभूतानिचपंचीकृतानि तत्कर्दममयं ब्रह्मांडापरनामधेयंपद्मंचास्रजत् ब्रह्माविराट् वेदमयोवेदपूर्णोनिधिरिवज्ञानैश्वर्यादीनां ॥ १५ ॥ ख्यातःसोह
मित्यपेव्याहरत्ततोहंनामाभवदित्यादिश्रुतिप्रसिद्धः सर्वभूतानिस्थूलवियदादीनितदात्मातच्छरीरःसचासौभूतकृच्चतुर्विधभूतग्रामस्रष्टाचेतिसमासः येएतेपंचआकाशादयोधातवोधारणकर्माणःसएवब्रह्मा
॥ १६ ॥ अग्निर्मूर्द्धाचक्षुषीचंद्रसूर्यौदिशःश्रोत्रेवाग्विवृत्ताश्चवेदाः वायुःप्राणोहृदयंविश्वमस्यपद्भ्यांपृथिवीह्येषसर्वभूतांतरात्मेतिभगवतोवैश्वरूप्यप्रतिपादिकांश्रुतिमुपबृंहयति शैलाइत्यादिपंचभिः ॥ १७ ॥
अग्नीषोमावेवचंद्रार्कौ ॥ १८ ॥ १९ ॥ सर्वभूतानामात्मभूतोहंकारस्तत्स्थः ॥ २० ॥ भूतभवायभूतोत्पत्तये स्रष्टाहंकारस्येतिसंबंधः यतोविश्वंसमभवत्यच्चत्वयाहंपृष्टस्तत्तुभ्यमुक्तमितिशेषः ॥ २१ ॥

Digitized by Google